

Σιγίλλιον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν περὶ δωρεᾶς
φιλοπτώχου Φιλιππουπόλιτου χάριν τῶν συμπολιτῶν του πτωχῶν

(Κώδ. II, σελ. 106, ἔτ. 1830, VI)

Ἄγαθάγγελος ἔλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώ-
μης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Τὰ ἔργα τῆς κατὰ Θεὸν ἀρετῆς αἶτε ψυχοφελῆ καὶ μακαρισμοῦ πρόξενα
ἄξια δῆπου καὶ ἀντιλήψεως καὶ συστάσεως· οὕτω γὰρ αὐτὰ τε κρατύνεται καὶ
πᾶσαν φιλόθεον ψυχὴν εἰς μίμησιν διεγείρει. Πολυειδῶν δὲ ὄντων τῶν εὐσα-
ρέστων Θεῷ ὑπερέχει ὁμολόγως τὸ τῆς ἐλεημοσύνης θεοδίδακτον ἔργον, οὐνό-
μενον ψυχὰς ἐκ θανάτου καὶ ἁμαρτιῶν κατακαλύπτου πληθῆ, καθὰ φησὶ τὰ
ἱερά λόγια. Διὸ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη ἐκκλησία τὰς παρὰ
τῶν φιλελεημόνων εὐσεβῶν προσαγομένης καὶ ἐπὶ συστάσει τοῦ θεοφιλοῦς
τούτου ἔργου ἀφορώσας αἰτήσεις εὐμενῶς ἀποδεχομένη οὐκ ἀπαναίνεται καὶ
διὰ γραμμάτων αὐτῆς κατοχυροῦν, τὴν εὐσεβῆ ἐκείνων διαίτησιν ἀγαμένη τε
καὶ θαυμάζουσα. Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ εἰς τῶν φιλοπτώχων καὶ φιλελεημόνων
εὐσεβῶν, τέκνον γνήσιον τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας τὸ μὲν ὄνομα αὐ-
τοῦ ἐν ἀφανεί κείσθαι θελήσας, τὴν δὲ χριστιανικὴν καὶ φιλάδελφον προαι-
ρεσιν ἐπιδεικνύμενος καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην ἔργῳ ἐπιδειξάτι προη-
ρημένος προήχθη χάριν ψυχικῆς καὶ σωματικῆς αὐτοῦ σωτηρίας καὶ υγείας
καὶ αἰωνίου μνημοσύνου αὐτοῦ, [προήχθη] ἀφιερῶσαι τε καὶ ἀναθέσθαι κοι-
νὸν καὶ ἀναπόσπαστον ἀνάθημα καὶ ἀφιέρωμα διηγεῖς τῆς ἐν τῇ θεοσώστῳ
πολιτεία Φιλιππουπόλεως διατελοῦσιν οἰαζήποτε τάξεως καὶ βαθμοῦ ἐνδεέσι
καὶ πτωχοῖς χριστιανοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν καὶ ἀδελφοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καὶ
δὴ ἐξ ὧν ὁ πλουσιόδωρος θεὸς ἔχασιστο αὐτῷ ἀγαθῶν ἐξελόμενος δέκα χι-
λιάδας γρόσια κεφάλαιον καθαρὸν, συσταμένον εἰς δύο αὐλικὰς ὁμολογίας
τῆς αὐτῆς θεοσώστου ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως ἀνά γρόσια πέντε χιλιάδας
ἐκάστην πρὸς πεντήκοντα γρόσια τῷ πουργίῳ τῶν χρόνων καὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν
αὐτῶν πτωχῶν χριστιανῶν γεγραμμένης, ταῦτα πρὸς τὸ θεοφιλὲς ἔργον προσε-
διωρίσατο ἐγκρίνας καὶ ἐπιτρόπους καὶ ἐπιστάτας τὸν τε κατὰ καιροῦς ἀρχιε-
ρεὰ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἱερώτατον μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως καὶ τοὺς
θεοσεβεστέρους καὶ εὐσυνειδητοτέρους τῶν ἐξῆς πέντε ἑσαφίων τῆς πολιτείας
ταύτης, δηλ. τῶν ἀμπατζήδων, τῶν καφταντζήδων, τῶν τσοχατζήδων, τῶν
γουναράδων καὶ τῶν ἑξελπηδων, ἔτι δὲ καὶ τοὺς κατὰ καιρὸν τιμιωτάτους
δημογέροντας τοῦ τόπου καὶ προκρίτους, ὅπως ἐν ἐκάστῳ χρόνῳ συμπληρώ-
σει λαμβάνοντες τὴν ἐκ τοῦ διαληφθέντος κεφαλαίου ἐτήσιον τόκον εἰς χίλια
Νο 1000 γρόσια συμποσούμενον διανέμωσιν ἀφιλοπροσώπως ἐν φόβῳ Θεοῦ
καὶ καθαῶ συνειδῶσι τοῖς ὡς ἀληθῶς χρεῖαν ἔχουσι καὶ ἐλέους καὶ βοη-
θείας ἀξίοις χριστιανοῖς τῆς πολιτείας ταύτης δις τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὃ ἐστὶ τὰ
μὲν πεντακόσια γρ. ἐν ταῖς πανσέπτοις ἡμέραις τῶν Χριστουγενῶν, τὰ δὲ λοιπὰ
πεντακόσια κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς λαμπροφόρου ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡ-
μῶν ἐν εἰδήσει πρὸ πάντων καὶ γνώμῃ καὶ θεοσεβεῖ παραστάσει τοῦ κατὰ
καιροῦς ἀρχιερέως καὶ γνησίου κυριάρχου τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐπαγρυ-
πνοῦντος εἷς τε τὴν ἀφιλοπρόσωπον εὐσυνειδητον καὶ ἀρμοδίαν ἐνέργειαν καὶ
διανομὴν τῆς ἐλεημοσύνης καὶ ἐπὶ τῇ ἀναποσπάστῳ, ἀναφαιρέτῳ τε καὶ ἀ-
μετακινήτῳ διατηρήσει καὶ διανομῇ τοῦ κεφαλαίου, φυλαττομένων ἐν ἀσφα-
γεῖ μέρει τῶν συγκροτουσῶν αὐτὸ εἰρημένων δύο αὐλικῶν ὁμολογιῶν ἢ ἐν τῷ

ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΤΗΣ

ΤΕΛΟΓΑΣ

Καλλιμ. Φιλιππου.
πάσης

K. My. 1307

Απορ. 1307

αρχιεπ. τῶ

θεοκ. λαογ.

εἰρη. Γλυφ.

θεοσεβ.

Αβ. Ζ. Σ. 1939-40

ν. 30-34

κιβωτίῳ τῶν πτωχῶν ἑναποτιθεμένων. Ταῦτα τοίνυν διαπραξασθαι προθέμενος ὁ θεοφιλῆς ἀνώνυμος χριστιανὸς καὶ τοιῶδε τρόπῳ τῆς γνώμης τὸ φιλόπτωχον ἐπιδεικνύμενος ἀνεκοινώσατο τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τῇ τῶν εὐσεβῶν ἀπάντων μητρί, καὶ ἐξητήσατο τοῦ θεοφιλοῦς αὐτοῦ ἔργου τὴν ἐπικύρωσιν καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγγιλιώδους γράμματος πρὸς ἀσφάλειαν μείζονα καὶ διηνεκὴ καὶ ἀμεταποίητον ἐνέργειαν. Τούτου χάριν τὴν αἴτησιν αὐτοῦ εὐμενῶς προσηκόμενοι ὡς εὐλογον καὶ δικαίαν, Θεῷ τε φίλην καὶ ἀνθρώποις ἐπαινετὴν καὶ πρὸς βοήθειαν καὶ παραμυθίαν ἐνδεῶν ὁμογενῶν ἀποτεينوμένην γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ἡ παρὰ τοῦ θεοφιλοῦς ἀνώνυμου χριστιανοῦ διαληφθεῖσα ἀφιέρωσις τῶν δέκα χιλιάδων γροσίων ἔχη τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν βεβαίαν καὶ ἀμετάθετον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα εἴτε ἐπὶ ζωῆς τοῦ ἀφιερωτοῦ εἴτε καὶ μετὰ τὴν πρὸς Κύριον αὐτοῦ ἐκδημίαν, ἡ δὲ ἀφιερωθεῖσα ποσότης τοῦ κεφαλαίου δέκα χιλιάδες Νο 10000 γρ. διαμένη εἰς τὸ διηνεκὲς ἀπαραράρακτος καὶ διασώζεται ἀνέπαφος καὶ ἀνελλιπῆς συνισταμένη διὰ παντός ἐν ταῖς δυσὶν εἰρημέναις αὐλικαῖς ὁμολογίαις τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως ἐπ' ὀνόματι τῶν ἐνδεῶν γεγραμμέναις καὶ φυλαττομέναις ἐν τῷ ἀσφαλεστερῷ μέρει ἢ ἐν τῷ κιβωτίῳ τῶν πτωχῶν. Ὁφείλωσι δὲ οἱ διοριζόμενοι ἐπιστάται καὶ ἐπίτροποι τοῦ θεοφιλοῦς ἀφιερώματος τούτου ὅ,τε ἱερώτατος ἤδη μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως ὑπέριμος καὶ ἔξαρχος Θράκης Δρογοβοιτίας ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς κύριος Νικηφόρος καὶ οἱ μετὰ ταῦτα κανονικῶς διαδεξόμενοι τὴν ἐπαρχίαν αὐτήν, οἱ κατὰ καιροὺς τιμιώτατοι πρόκριτοι καὶ δημογέροντες τῆς πολιτείας ταύτης καὶ οἱ πρόκριτοι ἐκ τῶν πέντε ἐν αὐτῇ ἐυλόγημένων ρουφετίων τῶν ἀμπατζήδων, καφταντζήδων, τζοχατζήδων, γουναρόδων καὶ τζελέπηδων ἐπιστατεῖν μετὰ ζήλου καὶ διενεργεῖν ἀπαρατρέπτως τὰς διαταγὰς τοῦ ἀφιερωτοῦ λαμβάνειν τε ἐν ἐκάστῳ χρόνῳ συμπληρώσει τὸν δεδουλευμένον τόκον τὸν ἐτήσιον τοῦ κεφαλαίου, ὄντα γροσία χίλια καὶ διανέμειν δις τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸ Πάσχα δηλονότι καὶ τὰ Χριστούγεννα ἀνά 500, ἧτοι πεντακόσια γρ. μὴ μέντοι ἀπλῶς καὶ οἷς ἔτυχεν ἢ κατὰ φιλοπροσωπίαν, ἀλλ' ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ καθαρῷ τῆς ψυχῆς συνειδότι ποιεῖν τῆς ἐλεημοσύνης τὴν διανομὴν τοῖς ὡς ἀληθῶς ἐνδεεῖσι καὶ ἐλέους ἀξίοις ὁμογενεῖσι χριστιανοῖς τῆς πολιτείας ταύτης Φιλιππουπόλεως, οἷας δῆποτε τάξεως καὶ βαθμοῦ, προσέχοντος ἐπὶ πᾶσι καλῶς τοῦ κατὰ καιροὺς κανονικοῦ ἀρχιερέως τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὥσπερ δὴ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιτρόπων καὶ συνεπιστατοῦντος ἐπὶ τῷ μένειν ἀναπόστατον καὶ ἄθικτον μέχρι καὶ τοῦ λεπτοῦ τὸ κεφάλαιον, ἀξινόμενον μᾶλλον εἰ δυνατόν, ἐλαττούμενον δὲ μηδόλως εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ταῦτα ἀπεφάνθη καὶ κεκύρωται συνοδικῶς. Ὅς δ' ἂν καὶ ὁποῖος τῶν ἀπάντων εἴτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου

εἶτε ἐκ τοῦ συστήματος τῶν λαϊκῶν γνώμης σκαιοτήτι καὶ ἰδιορρυθμίᾳ νικώμενος τολμήσῃ ποτε ἐναντιωθῆναι, διασεισάι τε καὶ παρεμποδίσει τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην, ἢ ἰδιοποιηθῆναι καὶ ἀφελεῖν ἐξ αὐτῆς πολὺ ἢ ὀλίγον ἢ τὴν ἐνέργειαν καὶ ἐξακολουθήσιν τῆς διαιτησίας ταύτης παραχαράξει καὶ μεταποιῆσαι καὶ ὅλως θελήσῃ ἀνατρέψαι τὰ ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἐκπεφασμένα, ὁ τοιοῦτος, ὅστις καὶ ἂν ᾖ, ὡς ἀλαζὼν καὶ κακώτροπος καὶ πολέμιος τῶν θεοφιλῶν ἔργων ἀφωρισμένος ὑπάρχῃ παρὰ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιῦ καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος τοῦ ἐνὸς τῆ φύσει μόνου Θεοῦ καὶ κτηραμένος καὶ ἀσυγγώρητος καὶ ἄλλυτος μετὰ θάνατον καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀρχαῖς ὑπεύθυνος καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γέννησιν καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικος. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηγετικὴν τὴν ἀσφάλειαν ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγγιλίωδες γράμμα, καταστρωθὲν κἂν τῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοσιῷ τριακόςτῳ κατὰ μῆνα Ἰούνιον ἐπὶ νεμῆσεως γ'.

Ἀγαθὰγγελος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριαρχὸς ἀποφαίνεται. Πατριαρχὸς Ἱεροσαλύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης Ἀθανάσιος. Χαλκηδόνος Ζαχαρίας. Δέρκων Νικηφόρος. Φιλιππουπόλεως Νικηφόρος. Ρασκοπρεσρένης Ἀνανίας. Στρωμνίτζης Κωνσταντῖος.

Σημείωσις. Ὁ ἀνώνυμος δωρητὴς εἰκάζεται ὑφ' ἡμῶν ὅτι εἶναι ὁ φιλόρθωπος καὶ φιλόθησκος ἐλληνίζων καρπατζῆς καὶ βεγκιτζῆς μικρὸς Βούλκος τζορμπιτζῆς Κούρτοβιτζ Τσαλόγλου, ὁ καὶ ἰδρυτὴς τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς τῆς ἀγίας Τριάδος (1834) καὶ χορηγὸς κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ἐνοριακῆς τοῦ ἐκκλησίας τῆς ἀγίας Κυριακῆς (1832). Οἱ ἀδελφοὶ Στογιάννης, μικρὸς (κιουτσούκ) Βούλκος καὶ Παῦλος Κούρτοβιτζ Τσαλόγλου ἦσαν υἱοὶ τοῦ ἐκ Κοπρισιτίσης εὐκαταστάτου ἀμπατζῆ—ἐμπόρου Κούρτη, ἐξαδέλφου τῶν Θεοδώροβιτζ Τσαλίκολου, ἐγκαταστάτου ἐν Φιλιππουπόλει οἰκογενειακῶς ἀρχομένου τοῦ 19ου αἰῶνος. Ἐξεπαιδεύθησαν ἐν τοῖς σχολείοις τοῖς πόλεως (ἐλληνικοῖς) καὶ μαθητεύσαντες παρ' Ἑλλήσιν ἢ ἐλληνίζουσι-μαῖστοροι κατὰ τὰ εἰθισμένα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς τέχνης των ἀνηγορεύθησαν μαῖστοροι ἀμπατζῆδες ὁ μὲν Στογιάννης ἢ Στόγιος Κούρτη τῷ 1815 Ἰουνίου 11 ὡς τσιράκι τοῦ πατρὸς του ('Αρχεῖα ἀμπατζῆδων, βιβλ. III, σελ. 3), ὁ δὲ Βούλκος Κούρτη τῷ 1819, Ἰουλίου 10, ὡς τσιράκι τοῦ Θεοδώρη Ἀβρανταλῆ καὶ Γεωργ. Φαρέση (αὐτόθι, σελ. 18) καὶ ὁ Παῦλος Κούρτη τῷ 1826, Ἰουλίου 19, ὡς τσιράκι τοῦ Πέτρου Κιλίτζη (αὐτόθι, σελ. 25). Ζῶντες ἐν ἑλληνικῷ περιβάλλοντι ἠλλήνιζον καθ' ὅλα, ὅθεν καὶ εὐτυχήσαντες ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς των ἐπιχειρήσεσι καὶ πλουτήσαντες (οἱ δύο πρεσβύτεροι, ὁ τρίτος ἦτο ὑπάλληλος τῶν ἀδελφῶν του, ἐφ' ὅσον ἔζων) ἀπῆλθον ἔνεκα τῆς ἦν ἐκτίσαντο δυνάμεως παρὰ τοῖς Τούρκοις τιμῆς καὶ ὑπολήψεως ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐκλεγόμενοι καὶ δημογέροντες. Ὁ Στογιάννης ἦτο ταμίας τῆς ἑλληνικῆς σχολῆς ἀπὸ τοῦ 1841 μέχρι τῆς ἀνοικοδομήσεώς της τῷ 1846 (ἴδε ἀνωτέρω, § 10). Ὁ Βούλκος, ὅστις συνήθως ἀπεδῆμι διὰ τὰς ὑποθέσεις του (μπεγλίκ), ὡς καὶ ἡ σύζυγός του Ἐλισάβετ, ἡ ἐπονομοζομένη *μεγάλη κοκκώνα*, ἦτο

δημοφιλέστατος διὰ τὰ φιλόθρονα, φιλόθηρα καὶ φιλόμουσα αἰσθήματά του. Δυνατὸν εἶπεν ὅτι ὁ Βούλκος μέχρι τέλους τοῦ βίου του εἶχεν ἑλληνικὰ αἰσθήματα, διότι ἀπέθανεν τῷ 1837 (ἐν Ἀδριανουπόλει) πρὸ τῆς ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως τῶν Βουλγάρων καὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τῶν καὶ ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, δι' ἃ δὲν ἔκριεν αὐτοὺς ἀκόμη ὀρίμους κατὰ τινὰ δῆλωσίν του. Τρανή ἀπόδειξις τοῦτου εἶναι ἡ ἐντολή, ἣν κατέλειπεν ἀποθνήσκων εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ τοὺς συγγενεῖς, νὰ διατηρῶσι τὴν Ἑλληνικὴν σχολὴν τῆς ἁγίας Τριάδος. Ὁ Παῦλος, οὕτινος ἀνέγνωμεν σειρὰν αὐτογράφων ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν, ἐναποκειμένων ἐν τοῖς ἀρχαίοις τοῦ οἴκου Γκεμισγερδάνη, εἰ καὶ ἀνεμίχθη ἐνεργῶς δι' ἰδιοτελεῖς σκοποὺς εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν τῶν Βουλγάρων κατὰ τοῦ πατριαρχείου ἀγῶνα ὡς μέλος τῆς τριμελοῦς διοικητικῆς ἐν τῇ πόλει ἐπιτροπείας, παρέμεινεν ἐν τῷ οἰκογενειακῷ του βίῳ Ἑλλήν. Υἱὸς αὐτοῦ ἦτο ἐκ τῆς πρώτης του γυναικός, τῆς ἐκ Δαμασκοῦ Γραμματικῆς θυγατρὸς Ἑλληνος ἱερέως, ὁ Ἀλέξανδρος Ζωηρὸς πασᾶς, ἀρκαίφνεστατος Ἑλλήν, σπουδᾶς τὴν ἱστορικὴν ἐν Ἀθήναις καὶ Παρισίοις, συγγραφεὺς ἐθνικῶν δραμάτων καὶ ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ἱατρὸς τοῦ Σουλτάνου Χαμίτ καὶ καθηγητῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱατρικῆς σχολῆς. Αἱ δὲ ἐκ τῆς δευτέρας του γυναικός, τῆς ἀξιειράτου Ἑλέγκως, ἀδελφῆς τῶν μεγαλεμπόρων ἔξ Ἀγράφων Γεωργιάδων, δύο καλλίμορφοι ἑλληνοπρεπεῖς θυγατέρες τοῦ Παλλοῦ καὶ Μαριγῷ ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς τῶν ἐν ἔτει 1870 εἰς Ἑλληνας μεγαλεμπόρους, ἡ μὲν εἰς τὸν Ἑλληνα ὑπήκοον Κωνσταντῖνον Ταχτατζῆ, ἡ δὲ εἰς τὸν Ἰωάννην (Γιάγκον) Κούρτοβιτζ. Οἱ ἔξ αὐτῶν ἔγγονοὶ τοῦ Παλλοῦ Κωνσταντῖνου καὶ Γεώργιος Κούρτοβιτζ ἐξεπαιδεύθησαν ἑλληνοπρεπῶς καὶ ἀπεφοίτησαν τῶν ἐν Φιλιππουπόλει Ζαριφειῶν διδασκαλείων κατὰ τὰ ἔτη 1891 καὶ 1892. Ὁ ἑλληνισμὸς τοῦ Παλλοῦ φαίνεται καὶ ἐκ τούτου. Τῷ 1844 εἰς μνημόσυνον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Βούλκου ζωγραφίσας τὴν ἀριστερὰν πτέρυγαν τοῦ ναοῦ τῆς νεοκτίστου ἐκκλησίας τῆς μονῆς Ρήλας δαπάνη ἰδίᾳ καὶ τῆς νόμφης του Ἐλισάβετ ὑπέγραψε τὴν κτιτορικὴν ἐπιγραφὴν ἑλληνιστί. Τῷ δὲ 1846 ἐξέδοκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τοῦ Γεωργίου Παπᾶ Κωνσταντῖνου τοῦ καὶ Μουσικοῦ ἐπονομαζομένου, διδασκάλου τῆς σχολῆς ἁγίας Τριάδος, ἀνθολογίαν πάσης τῆς ἐναυσίου ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας. Ἡ μεγάλη κοκκίνα Ἐλισάβετ εἶχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μέχρι τοῦ θανάτου τῆς ἐπελθόντος ἐν βαθεῖ γῆρατι ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1877. Τὰ δὲ δύο ἄρρενα τέκνα τῆς ἔχοντα μητρικὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικὴν ἐξεπαιδεύθησαν καλῶς καὶ ἐγένοντο ἱατροί, ἐπανελθόντες δὲ εἰς τὸν ἐθνισμὸν τῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος τῶν κατέλαβον ὑψηλὰς θέσεις ὑπὸ τὸ ὄνομα Βούλκοβιτζ, ὃν ὁ μὲν πρεσβύτερος ἐδολοφονήθη ὡς διπλωματικὸς πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας ἐν Κων(σταντι)πόλει καταλιπὼν μίαν εὐειδεστάτην θυγατέρα τὴν κυρίαν στρατηγοῦ Βινάρωφ, ἧς θυγάτηρ ἡ σύζυγος τοῦ νῦν ἐν Λονδίῳ Βουλγάρου πρεσβευτοῦ Ράδεφ, ὁ δὲ νεώτερος ἀπέθανεν ἐν Φιλιππουπόλει ὡς στρατιωτικὸς ἱατρὸς καταλιπὼν δύο υἱοὺς τὸν ἕνα ἀρχιτέκτονα, τὸ δ' ἕτερον ἀγρονόμον, ἀποθανόντας ἀμφοτέρους. Αἱ δύο θυγατέρες τοῦ Βούλκου ἐνυμφεύθησαν Ἑλληνας, ἡ μὲν τὸν μεγαλέμπορον γείτονά του Φιλιππουπολίτην Παπασαοῦλ ἐκ τῶν προκρίτων, ἧς θυγάτηρ ἡ κυρία Κ. Ἀχλανῆ μεγαλεμπόρου-κτηματίου, ἡ δὲ τὸν Στενιμαχίτην ὡσαύτως μεγαλέμπορον Ἰάκωβον Παυλίτην, οὗ ὁ υἱὸς Βασίλειος ἑλληνιστὶ ἐκπαιδευθεὶς καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μητρικὴν ἔχων ἀπέθανεν ὡς συνταξιούχος διπλωματικὸς τῆς Βουλγαρίας ὑπάλληλος ἀφείς τέκνα ἐκ Γαλλίδος γυναικὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Παυλίτωφ.